FOLJU MAĦRUĠ DARBA FIX-XAHAR MID-DIPARTIMENT TAL-BIEDJA

EDITUR: J. ORLANDO-SMITH

Nru. 162 FRAR 1953. Nru. 162

IL-PROVVISTI TA' L-ILMA F'MALTA

DAN l-aħħar ġie mxandar ir-rapport dwar ir-riżorsi ta' l-ilma f'Malta li ġew mistħarrġa mill-espert T.O. Morris, M. B. E., D.Ss., F.G.S., M.M.G.I., wara li għamel studju estiż fuq din il-materja. Ir-rapport Morris huwa studju xjentifiku u ta' importanza li jinkludi l-possibiltajiet tal-problema dwar il-provvisti ta' l-ilma u hemm miegħu ħmistax-il tabella u ħmistax-il disinn ta' bosta nħawi mill-Gżira.

Morris beda r-rapport tiegħu bil-ġrajja tal-problema ta' l-ilma sa minn meta ġew f'Malta l-Kavalieri u fil-Gżejjer kien għad hawn biss popolazzjoni ta' madwar 15,000 ruħ li dan l-għadd tan-nies kompla naqas sa 10,000 ruħ wara l-Assedju l-Kbir ta' l-1565.

Morris semma l-ħidma li bdiet issir mill-Kavalieri biex iżidu l-provvisti ta' l-ilma u d-diffikultajiet li ltaqgħu magħhom minħabba l-ispejjeż meħtieġa sakemm fl-aħħar tela' fil-ħakma l-Gran Mastru Wignacourt, li rnexxielu jegħleb dawn id-diffikultajiet billi ħareġ minn butu l-ispiża meħtieġa u bena l-akwedott li għadu fl-użu sal-ġurnata tal-lum.

L-Akwedott Wignacourt jiġbor fih l-ilma li joħroġ minn nixxiegħat fl-inħawi tal-Għeriexem, il-Borġ ta' l-Imtarfa, Bużugrilla, Għajn Qajjiet, Għajn Klieb u nħawi oħra ta' madwar. Dan l-akwedott dam jaqdi ħafna lill-poplu minkejja ż-żieda li kienet qiegħda ssir fil-popolazzjoni u li kienet laħqet mal-114,000 fiż-żmien li f'Malta ġew il-Franċiżi. Mal-miġja ta' l-Ingliżi meta Malta saret il-bażi navali ewlenija tal-Mediterran, il-poplu kompla joktor u l-problema ta' l-ilma reġgħet bdiet tinħass sewwa.

IS-SAQWI:

Fir-Rapport Morris hemm imsemmija l-għadd kbir ta' rapporti li saru minn diversi esperti dwar il-provvisti ta' l-ilma, iżda fil-qosor ta' dawn il-ftit kommenti ma nistgħux nidħlu fid-dettalji dwar dak kollu li semma dan it-tekniku magħruf. Fuq kollox l-aktar li jinteressa lilna huwa l-fatt ta' kemm għandha taqsam il-provvista ta' l-ilma mal-biedja ta' artna u speċjalment dwar ir-raba' saqwi li għandna jew li għad jista' jkollna.

ILMA TAL-PJAN:

Fost il-poplu, u l-aktar fost il-bdiewa, ftit huma dawk li jafu li fiż-żmenijiet tal-lum l-ilma li qegħdin ninqdew bih huwa ġej permezz ta' ippumpjar mil-livell tal-baħar. In-nixxigħat li nafu bihom fit-truf ta' dawk l-għoljiet u li kienu jaqduna tajjeb fl-imgħoddi ma għadhomx ilaħħqu biex jaqdu l-ħtiġiet tal-poplu kollu. Dan ifisser li aħna qegħdin aktarx nixorbu minn dak l-ilma baħar purifikat waqt il-mogħdija tiegħu mill-fissuri tal-blat u li minnu hemm depożitu taħt l-art fil-livell ta' wiċċ il-baħar. Dan ifisser ukoll li kemm għar-raba' saqwi kif ukoll għall-konsum tal-poplu qegħdin dejjem nippumpjaw mill-istess depożiti ta' taħt l-art li kull ma jmur aktar qegħdin jagħtu fis-salmastru.

IR-RIŻORSI QED JONQSU:

Saret għalhekk ħaġa milqugħa mit-tekniċi kollha illi l-ilma li jiġi ippumpjat minn taħt l-art għas-saqwi, jinsabu fejn jinsabu dawn il-pompi, qed jittieħed mill-istess depożiti ta' ilma li qed jintuża għall-ħtiġiet domestiċi.

Il-bdiewa stess jafu li l-ilma li qegħdin jużaw għat-tisqija qiegħed kull ma jmur isir aktar salmastru, ħaġa li qiegħda ddaħħalhom fi spi-

(Ikompli fil-paġ. 2)

KONKORS TAL-ĦLIB

L-GĦAQDA Nazzjonali għat-Trobbija ta' l-Ifrat, li s-sena li għaddiet organizzat l-ewwel konkors tal-ħlib u wirja tal-bhejjem ta' l-ifrat fix-xahar ta' Mejju, sejra din is-sena wkoll torganizza Konkors tal-Ħlib u wirja tal-bhejjem ta' l-ifrat u mogħoż fil-Qasam tal-Gvern, l-Għammieri, il-Marsa, nhar il-Ħadd, 12 ta' April li ġej, fil-għodu.

Sejrin jingħataw qrib il-mitt lira premijiet fi flus, barra minn għadd sabiħ a' tazzi. L-ewwel premju għall-baqar ser ikun £40 u tazza, it-tieni premju £20 u tazza u t-tielet premju £10 u tazza, fil-waqt li dawk il-baqar li jiġu r-raba', il-ħames u s-sitta, jiġu mogħtjin tazza kull waħda minnhom.

L-ewwel premju għall-mogħoż se jkun ta' £12 u tazza, it-tieni premju £8 u tazza u t-tielet premju £4 u tazza.

Inħeġġu lil dawk li jrabbu sabiex iħejju mill-aħjar il-bhejjem ta' l-ifrat u l-mogħoż li beħsiebhom iressqu għal dan il-Konkors sabiex f'din il-kompetizzjoni bejn il-ħbieb jirnexxilhom jiksbu xi premju jew xi tazza bħala twettiq tal-kapaċità tagħhom fil-għażla tarrazez u t-trobbija tal-bhejjem.

ĦXEJJEX U ŻRIERAGĦ TAL-ĦWAWA

(Meħud mill-Ingliż ta' C. Zammit Marmarà, M.B.E.)

L-AĦJAR kok żgur li ma tantx ikun jista' jsajjar ikel b'togħma tajba jekk ma jkollux l-għajnuna tal-ħxejjex u żrieragħ tat-taħwir li jagħtu l-benna lill-ikel. Dawn il-ħxejjex u żrieragħ aromatiċi huma ta' tant fejda li kull min għandu roqgħa ħamrija għandu jara li jikkoltiva ftit minnhom u minħabba f'hekk nittamaw li nagħmlu sewwa jekk nagħtu xi tagħrif qasir dwar dawn il-ħwawar.

ANĠELIKA: din hija pjanta li tnisslet fil-Lvant Qarib. Tikber sewwa f'art umda u dellija. Din il-pjanta tista' tiġi mkattra miż-żerriegħa ma' tul Ottubru u tista' wkoll titkattar mill-egħruq tagħha stess ma' tul il-Ħarifa. Il-mixtla ta' l-Anġelika teħtieġ ħafna demel u ilma bixxaba'.

ĦLEWWA: Din hija pjanta annuali tar-razza tat-tursin li tnisslet mill-Eġittu. Iż-żrriegħa tal-ħlewwa tintuża l-aktar fil-forn u fil-kċina. Il-mixtliet tal-ħlewwa għandhom jinżergħu bejn Frar u Marzu.

MELISSA: iż-żerriegħa tal-Melissa għandha tiġi miżrugħa fil-post fejn tkun ser titħalla tikber. Tinżera' fix-xitwa kif ukoll fir-rebbiegħa. Il-Melissa tista' wkoll tiġi mkattra mill-għeruq tagħha stess ma' tul ix-xitwa u r-rebbiegħa.

ĦABAQ: din il-pjanta hija użata ħafna f'ħafna għamliet ta' ikel. Hija pjanta annwali li tnisslet mill-Indja u mill-Persja. It-togħma tal-ħabaq hija qawwija ħafna. Iż-żerriegħa tal-ħabaq tinżera' firrebbiegħa f'mixtliet imħejjija tajjeb, jew [illegible] il-ħaxxi, ... fil-qsari. Il-pjanti tal-ħabaq jeħtieġu tisqija sewwa u jistgħu jitħawlu fil-beraħ.

KARWI: din il-pjanta, li bl-Ingliż hija msejħa "Caraway", iddum ħajja sentejn u ġejja mill-istess razza tat-tursin u tnisslet fl-Ewropa. Tiġi wżata l-aktar biex tħawwar il-kejkijiet, il-ġobon u z-zalzett. Din il-pjanta hija wkoll ornamentali u ma tantx hija ikkultivata f'pajjiżna. Min ikun biħsiebu jikkultivaha għandu jqis li jiżragħha ma' tul il-Ħarifa u x-Xitwa f'art fonda u friska.

KRAFES: din hija wkoll pjanta tar-razza tat-tursin li tnisslet fl-Ewropa t'isfel. Iż-żerriegħa tagħha tista' tiġi wżata flok il-krafes frisk. Iż-żerriegħa tal-krafes tinżera' ma' tul ix-xitwa u l-bidu tar-rebbiegħa.

KOŻBOR: din il-pjanta annwali tar-razza tat-tursin meta tikber togħla kważi żewġ piedi u ż-żerriegħa tagħha għandha valur kbir f'għadd ta' għamliet ta' l-ikel speċjalment fiz-zalzett. Tista' tinżera' ma' tul Diċembru sa Frar u tikber f'kull għamla ta' ħamrija.

KEMMUN: iż-żerriegħa tal-kemmun hija mfittxa ħafna biex tħawwar il-laħam, is-sopop, il-pikles u biex jinħadem li spice. Għandha tiġi miżrugħa fi Frar f'art kemmxejn tajba iżda li ma tkunx imdemmla friska. Iż-żerriegħa tal-kemmun għaż-żriegħ ma għandhiex tkun eqdem minn sena.

BUŻBIEŻ: il-pjanta tal-bużbież tfuħ kollha kemm hi, tant il-weraq kif ukoll iz-zkuk u ż-żerriegħa tagħha. Il-bużbież ħuwa ta' l-istess razza tat-tursin imnissel fl-Ewropa u ż-żerriegħa tiegħu għandha tiġi miżrugħa bejn Settembru u Ottubru. Iż-żerriegħa tal-bużbież tintuża ħafna fil-kċina u l-basla ta' din il-pjanta tintuża wkoll għall-ikel.

MERTQUX: din hija pjanta perenni tar-razza tan-nagħniegħ. Il-mertqux hija pjanta li tfuħ ħafna u għandha togħma qawwija. Din il-pjanta aromatika tnisslet mill-Asja tal-punent u ma teħtieġx kultivazzjoni kbira. L-aħjar żmien biex titnissel mill-egħruq tagħha stess huwa l-Ħarifa u x-Xitwa. Iż-żerriegħa tagħha tinżera' bejn Diċembru u Jannar. Il-mertqux jikber tajjeb f'postijiet friski u dellin.

NAGĦNIEGĦ: din il-pjanta tnisslet mill-Ewropa u mill-Asja u tintuża ħafna fil-kċina. Titkattar l-aħjar mill-egħruq tagħha stess ma' tul ir-Rebbiegħa u l-Ħarifa. Il-pjanta tan-nagħniegħ tikber sewwa f'art umda, dellija u friska.

RIEGNU: din il-pjanta, li l-isem teknika tagħha huwa "Origanum", tnisslet mill-pajjiżi tal-Mediterran u hija pjanta perenni tar-razza tan-nagħniegħ li tiġi wżata biex tħawwar ħafna għamliet ta' ikel. Iż-żerriegħa tagħha tinżera' bejn Settembru u Ottubru u tista' wkoll tiġi mkattra mill-istess għeruq tal-pjanta kif ukoll bil-biċċiet.

TURSIN: din hija pjanta magħrufa ħafna li tikber sewwa fil-pajjiżi tal-Mediterran u tinżera' l-aħjar bejn Settembru u Novembru. Din il-pjanta tħobb l-aktar post li jkun kemxejn umdu u delli.

KLIN: hemm għadd ġmielu ta' varjetajiet ta' Klin li jikbru kważi f'kull għamla ta' ħamrija. Din il-pjanta tista' tiġi mkattra bil-biċċiet torja maqtugħin mill-istess pjanta ma' tul il-Ħarifa u x-Xitwa. Jekk tiġi mkattra miż-żerriegħa, din għandha tinżera' bejn Settembru u Ottubru.

SALVJA: din hija pjanta perenni talfamilja tan-nagħnieħ li tnisslet fl-Ewropa. Din il-pjanta hija waħda mill-aktar użati fil-kċina. Iż-żerriegħa tagħha tinżera' bejn Settembru u Ottubru u x-xtieli tagħha għandhom jiġu mħawlin ma' tul ix-Xitwa u r-Rebbiegħa. Ix-xitel tas-Salvja għandu jiġi mġedded kull tliet snin.

ĠULĠLIEN: din il-pjanta tnisslet fl-Asja u tintuża l-aktar fix-xogħol tal-fran u l-ħelu. Tintuża wisq f'waħda mill-għamliet ta' qubbajt u fil-kagħak. Il-ġulġlien jinżera' bejn Marzu u April u malli l-kapsuli tal-pjanta jilħqu, jinfetħu u għalhekk iż-żerriegħa għandha tinġabar malli l-kapsuli jibdew jinxfu u qabel ma ż-żerriegħa tinxtered weħidha.

STRAGUN: Din hija pjanta ċkejkna li l-weraq niexef tagħha jintuża fil-ħall, filpikles, ma' l-insalati u s-sopop. Tnisslet fis-Siberja u tiġi mkattra mill-egħruq tagħha stess ma' tul Marzu u April.

TIMU: Din hija pjanta perenni talfamilja tan-nagħniegħ imnissla fl-Ewropa. It-timu huwa popolari ħafna fit-taħwir tas-sopop, laħam u ħut. Iż-żerriegħa tagħha tinżera' bejn Settembru u Ott
bru. Tista' wkoll tiġi mkattra bit-tqass
tal-għeruq jew bil-biċċiet mill-ist
pjanta.

IL-PROVVISTI TA' L-ILMA F'MALTA

(Ikompli mill-paġ. 1)

(Ikompli mill-paġ. 1)

ża akbar ta' tidmil u xogħol akt
iebes fir-raba'. Din kienet ukoll
raġuni li ġagħlet lill-Gvern jisso
pendi l-permessi kollha għat-tħaf
ta' spejjer ġodda u tqegħid ta' pon
pi aktar.

Huwa mistenni li fi ftit snin
konsum ta' l-ilma għall-ħtiġiet d
mestiċi jibda jlaħħaq mal-5,000,0
gallun ilma kuljum. Dan ikomp
jwiegħer il-qagħda kerha tal-pro
visti u jkompli jitfa' sħab aktar
wed fuq il-qagħda tas-saqwi tagħn

TWISSIJA LILL-BDIEWA:

Dan it-tagħrif li qegħdin nagħt
huwa prinċipalment maħsub sabie
insejħu lill-bdiewa tagħna ħalli ja
du dmir imqaddes u ma jaħlux ba
mil wieħed ilma fejn jistgħu jgħa
du mingħajru. Barra minn da
misserijietna nsibu li kienu jagħm
ħilithom kollha biex iżidu ġwiebi
bjar sabiex fihom jaħżnu ħafna mi
ilma tax-xita li jmur moħli u li h
ma kienu jinqdew bih fiż-żmenij
tan-nixfa. Huwa dnub li mhux bi
ħafna mill-bdiewa ma jaħsbux għ
din il-ħażna, iżda talli hawn bjar
ġwiebi li jinsabu mirduma u ħad
ma jieħu ħsieb biex inaddafhom.

Jekk il-purifikazzjoni ta' l-ilm
baħar ma tkomplix tiġi żviluppat
skond l-esperimenti li bħalissa qe
isiru f'bosta pajjiżi, nistgħu ngħid
li l-qagħda tas-saqwi ta' Malta, je
iż-żieda tiegħu, hija tassew serja.

ESPORTAZZJONI TAL-PATATA

Ġie mħabbar uffiċjalment fl-Ingilterr
illi l-importazzjoni tal-patata f'dak il-pa
jiż tkun projbita wara s-16 ta' Mejj
Id-Dipartiment tal-Biedja qed iħabrek s
biex jara jiksibx estensjoni, iżda fil-każ
dan ma jirnexxilux, l-esportaturi u l-bdi
wa huma mwissija li t-tagħbijiet ta' pat
ta li jitilqu minn Malta wara l-4 ta' Mej
jistgħu ma jaslux qabel is-16 ta' l-iste
xahar u ma jitħallewx jinħattu.

It-Tiġieġ Suwed ta' Malta

(*K. Vella Haber*)

ISSA huwa l-aħjar żmien għat-tfaqqis tal-bajd u t-trawwim ta' merħliet ġodda ta' tiġieġ. Ikun jaqbel għaldaqshekk li nagħtu ftit tat-tagħrif, li aħna nħossuh meħtieġ, lil dawk kollha li jkunu beħsiebhom rawmu xi ftit tiġieġ bajjadin li minnhom jistennew li jkollhom profitt xieraq, għall-ħidma li jaħlu magħhom.

Qabel ma wieħed jibda jrawwem it-tiġieġ għandu jaħsibha sewwa i ma għandux ikun huwa li jżomm lit-tiġieġ iżda aktarx li t-tiġieġ li rabbi għandhom iżommu lilu bil-profitt li jikseb minnhom. Iżda biex xull min irabbi t-tjur jirnexxilu jikseb dan il-għan, għandu jqis u jara jabel xejn liema razza ta' tiġieġ irabbi. It-tiġieġ jitrabbew l-ewwel-ıett għall-produzzjoni tal-bajd u l-laħam. Għaldaqshekk għandha tin-għażel razza ta' tiġieġ li barra li jkunu bajjadin ħafna, jipproduċu wkoll .aħam mill-aħjar għall-mejda.

OBBIJA BIS-SENGHA:

mbagħad, ma għandniex x'ingħidu, ux biżżejjed li wieħed ikun għażel li ıbbi razza ta' tiġieġ minn dawn iżda ı meħtieġ li t-tiġieġ jitrabbew skond engħa. Il-kmamar tat-tjur li jkunu ınin u ventilati mill-aħjar huma ħwej-essenzjali għat-trobbija bis-sengħa. Barra minn dan it-tjur jeħtieġu xi ħar-mdaqqsa fejn jimirħu u jlaqqtu l-ħa-aħdar, id-dwied ħajjin u frakijiet tal-ıbux u materjal ieħor li jagħmlilhom jeb ħafna u fuq kollox jeħtieġu d-dawl x-xemx.

ZEZ IMHALLTA:

Issa nerġgħu pass lura dwar ir-razza t-tiġieġ li wieħed għandu jrabbi. Daż-żmien hawn f'pajjiżna ħafna ra-ta' tjur tant imsemija li wieħed jis-na minnhom produzzjoni kbira ta' bajd iżda ħafna huma dawk li jrabbu t-tjur li jibqgħu diżappuntati l-għaliex ma jiġbrux minnhom il-kwantità ta' bajd li kienu joħolmu.

IS-SEWDA TA' MALTA:

Fost ir-razez ta' tiġieġ li qegħdin jit-rabbew fil-pajjiż hemm bla dubju t-Tiġieġ Suwed ta' Malta, u jiena nħoss li għandi bil-qawwa kollha irrikkmanda dawn it-tjur fuq kull razza ta' tiġieġ oħra, jekk wieħed ikun irid jilħaq il-għan imsemmi fil-bidu, dak, jiġifieri, li t-tjur iżommu lil min irabbihom bil-produzzjoni kbira tal-bajd li jiġbor minnhom u l-laħam bnin għall-mejda.

It-tiġieġa Sewda ta' Malta tbid daqs l-aqwa razza magħrufa u laħamha huwa wkoll mill-aħjar u barra minn dan terfa' ħafna laħam. Il-qoxra tal-bajd li jagħtu hija ta' lewn abjad u jbidu daqs il-magħ-rufin razza ta' Livornu (White Leghorn).

PRODUZZJONI U SAHHA:

Ġew żminijiet li t-tiġieġa sewda ta' Malta kienet popolari tassew hawn Mal-ta u mbagħad, wara, billi daħlu minn barra razez ġodda magħrufin, it-tiġieġa sewda tagħna ġiet kemxejn imwarrba; iżda l-lum, id-dilettanti tagħna ntebħu kemm hija aqwa t-tiġieġa sewda ta' Malta għal saħħitha u l-produzzjoni kbira ta' bajd li tagħti.

Tiġieġ primi mir-razza tas-Suwed ta' Malta jbidu mal-180 bajda fis-sena u jis-tgħu jaslu wkoll biex jagħtu minn 200 sa 250 bajda fis-sena jekk jitrabbew kif imiss u jingħalfu għalf imħallat bir-reqqa.

IL-FEHMA TAT-TEKNIĊI:

Forsi biex wieħed jikkonvinċi lil min kun ser irabbi t-tjur, ikun jaqbel li nġibu xi awtorità kbira dwar dan. Awtorità aqwa mill-Professur Borg mhux la kemm issib. Il-Professur Borg kien l-aqwa tek-niku u l-aqwa studjuż li qatt kellha l-bie-dja ta' Malta. Dan il-Professur, wara li dam jesperimenta għal sitt snin sħaħ b'ti-ġieġ ta' razez differenti wasal fil-konklu-żjoni li t-tiġieġ Suwed ta' Malta ma tgħaddihom ebda razza oħra ta' tiġieġ. Hemm tiġieġ bajjada li huma aktarx is-baħ fid-dehra iżda jbidu iżjed żgur li le.

Il-lum ir-razza tat-tiġieġ Suwed ta' Malta reġgħet saret tassew popolari u bir-raġun. Min irid inissel minnhom ma għandu jsib ebda diffikultà u fil-Qasam tal-Gvern, l-Għammieri, il-Marsa, hemm għall-bejgħ bajd biżżejjed minn din ir-razza. Inħeġġu għaldaqshekk lil dawk kollha li jrabbu t-tiġieġ sabiex inisslu Ti-ġieġ Suwed ta' Malta u jrabbuhom bis-sengħa. Jekk jagħmlu dan, jagħtuna ra-ġun u joħorġu tassew soddisfatti.

SIĠAR U PJANTI GHALL-BEJGH

Siġar tal-larinġ, lumi, mandurina, ħawħ, ajnbaqar, tuffieħ, kaki, ċirasa, berquq, , pruna, kif ukoll basal tal-fjuri u kull ta ta' pjanti ornamentali ta' kwalità na jinsabu gall-bejgħ minn: MUSCAT SE NURSERY, Nru. 24, Idmeida Str., Balzan.

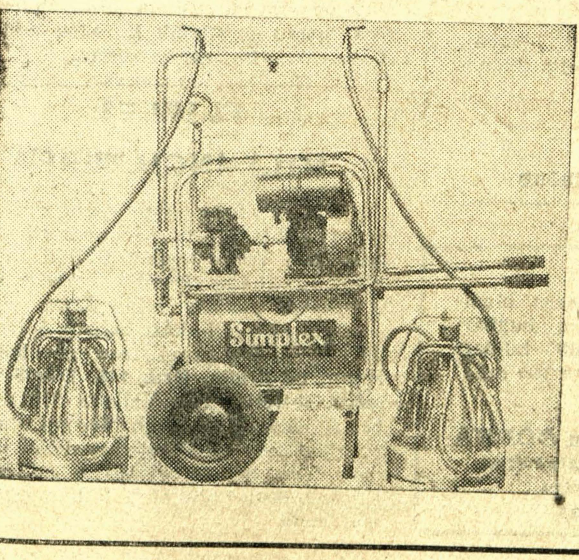

Il-famuża makna tal-ħlib "SIMPLEX"

Użata mill-Gvern fl-Għammieri, Marsa.

Tiffrankalek il-ħin u x-xogħol, tħarislek il-bhejjem mit-tniġġis, iżżommlok l-akbar in-dafa fil-ħlib, sempliċi biex tħaddimha u tin-ġarr bil-ħeffa minn post għal ieħor. — Tajba għal baqar u mogħoż. — Taħli inqas minn pinta petrol kull siegħa

Aġent: **V.R. RIZZO, 20, Carmel Street, San Ġiljan.**

Tel. Sliema 634.

FLIELES GHALL-BEJGH

Minn żmien għal żmien qegħdin jinbie-għu flieles mill-Qasam tal-Gvern, l-Għam-mieri, il-Marsa, ta' l-aħjar razez li jin-sabu f'Malta. Fix-xandira li jagħmel id-Dipartiment fuq ir-Rediffusion kull nhar ta' Ħadd mit-8.30 sad-9.00 ta' filgħodu nħabbru sikwit dwar il-bejgħ ta' dawn il-flieles.

L-IMPORTAZZJONI TAL-BAQAR SOSPIŻA

Ngħarrfu illi għal żmien tliet xhur mill-20 ta' Jannar, 1953, ma humiex sej-rin jinħarġu aktar liċenzi għall-impor-tazzjoni ta' baqar tal-ħalib.

DEMEL GHALL-BEJGH

Mill-Qasam tal-Gvern l-Għammieri, il-Marsa għadu qed jinbegħ demel tar-raz-zett bil-prezz baxx ta' ħames xelini kull xkora, tkun kbira kemm tkun. Approfit-taw ruħkom minn din l-okkażjoni sabiħa.

GHASEL TAL-BUSKETT

L-għasel ta' Malta kien minn dejjem u għadu l-aħjar għasel li jinbiegħ fis-suq. Id-Dipartiment tal-Biedja għandu għall-bejgħ għasel miġbur min-naħal li jrabbi l-Gvern fil-Buskett bis-sitt xelini l-vażett. Il-vażetti jinxtraw mill-Għammieri, il-Marsa.

IL-PRODOTT TAL-BASAL

DIN is-sena kienet waħda mill-aktar skarsi mill-basal niexef minħabba li l-maltempijiet li għamlu fil-bidu tax-xitwa li għaddiet qerdu l-biċċa l-kbira ta' l-imxietel u l-bidwi ma sabx xi jħawwel.

Huma każi rari ħafna meta Malta tkun nieqsa mill-basal hekk kmieni bħal ma ġralna fl-istaġun li għadda l-għaliex għalkemm il-miżergħa tal-basal hija dejjem logħba għall-bidwi tagħna, b'danakollu l-bidwi jħobb sewwa jilgħab din il-logħba, il-għaliex meta jinzerta sena li fiha l-basal jinbiegħ tajjeb dan il-prodott iħalli qliegħ mhux ħażin.

BEJN ŻEWĠ ĠGANTI:

Qegħdin ingħidu li din il-logħba saret kbira l-għaliex minn mindu l-Eġittu kabbru d-*dams* li kellhom fuq ix-xmara Nil żiedu l-wiċċ li kienu jieħdu fl-imgħoddi għal erba' darbiet daqs il-wiċċ li kienu jieħdu qabel ma bnew dawn id-*dams*. Il-kwalità tiegħu hija tajba u jilħqilhom kmieni u jibqgħu jesportawh għal żmien twil, jiġifieri minn Marzu sa Ġunju, meta allura jilħaq il-basal ta' Spanja li huwa itjeb u ta' kwalità aħjar.

Biex il-basal ta' Malta jkollu suq tajjeb, jew irid ifalli ta' l-Eġittu, jew inkella ta' Spanja, il-għaliex il-prodott tagħna jilħaq bejn dawn l-uċuh u għalhekk ftit ikollu chance li jiġi esportat speċjalment billi l-kwalità li nkabbru hija inferjuri kemm għal ta' l-Eġittu u kemm għall-basal ta' Spanja.

NISEL TA' BASAL ĠDID:

Sa minn żmien il-Professur Ġanni Borg, li fil-biedja tagħna kien l-aqwa awtorità, id-Dipartiment ipprova jdaħħal basla ta' kwalità superjuri li tkun tista' tħabbatha ma' basal li jiġi esportat minn pajjiiż oħra. Is-sena li għaddiet ġbarna wiċċ ta' basal mhux ħażin li ġie ppruvat fil-Qasam tal-Għammieri u din il-kwalità qiegħda tiġi sperimentata wkoll din is-sena. Din il-kwalità, jekk tkompli tirnexxi, tifttħilna s-swieq ta' barra l-għaliex il-ħsieb tagħna huwa li nkabbru l-esportazzjoni biha. Għall-konsum ta' Malta għandna żewġ kwalitajiet tajba biżżejjed li jaqduna fil-wisa'.

GHALL-KONSUM LOKALI:

Għall-ħabta ta' l-aħħar ta' April, u jibqa' sejjer sa Mejju, għandna l-basal abjad li huwa mfittex bil-bosta minn kulħadd minħabba li tajjeb ħafna fit-tisjir u speċjalment għall-insalata. Dan huwa l-itjeb basal li wieħed jista' juża kemm għall-aħdar kif ukoll għan-niexef, iżda ma jżommx għal żmien twil.

IL-ĠLATA

Hadd ma jista' jaf meta u xħin jista' jitfaċċa attakk fuq l-uċuh tal-patata, l-għaliex tinżel il-ġlata. Jekk jiġri dan kull ħidma u spejjeż li tkun għamilt jisfgħu fix-xejn. F'ġieħ l-interessi tiegħek, tal-familja u ta' artek, ħares il-wiċċ tal-patata billi tbixxu bil-Mistura Burduliża jew bil-Perenox. Bixxħa qabel ma jitfaċċa l-mard, l-għaliex wara jisgħobbik li tlift kull ma kellek l-għaliex bżajt tonfoq ftit soldi u twettaq ftit tal-ħidma.

Il-kwalità l-oħra li taqdi tajjeb is-suq lokali hija l-basla li titkabbar l-aktar fl-iħawi tas-Siġġiewi u ta' l-Imtaħleb. Jikber f'raba' bajjad, b'faxxina qasira u qerqnija, jagħmel ras sabiħa ta' daqs mezzan u jagħti lewn id-deheb. Iżomm għal żmien twil billi l-ewwel jiġi msensel u mnixxef u wara jinħażen ġewwa l-għerien jew taħt is-siġar.

BASAL TA' L-IMWAHHAR:

Hemm fehma ħażina li din il-kwalità ta' basal tajjeb ta' l-imwaħħar ma jikbi ħlief fl-inħawi tas-Siġġiewi u ta' l-Imta leb l-għaliex l-art ma twasslux. Il-ba tas-Siġġiewi jista' jirnexxi kullimk biss bid-differenza li dan il-basal ta' l-i **waħħar huwa** ***bin l-art fejn isir*** **u g** hekk, għalkemm ma jirnexxix għall-wel sena jew tnejn, fl-aħħar jibda jag prodott xorta jekk jibqa' jitrawwem mod il-mod fuq l-istess art u fl-aħ jagħti wiċċ daqs kemm jagħti fis-Siġġi u fl-Imtaħleb.

INBID TAL-BUSKETT

Dawk li jixtiequ jixtru inbid magħ mill-għeneb li jkabbar il-Gvern fil-ġo tal-Buskett huma mitlubin li jmorru j dnawh jew iċemplu (Central 4940) fl-U ċju tal-Biedja Nru. 88, Triq il-Fran, Belt. Dawk li jordnaw tużżana jew ak jintbagħtilhom id-dar bla ħlas tat-tı port. Dawk kollha li għandhom fliexl vojta jistgħu jibdluhom ma' fliexken m lija bl-inbid.

BAJD TAT-TFAQQIS

Rawwem mill-aħjar razez ta' tiġieġ tikseb bajd tat-tfaqqis miġbur mit-tju jrabbi l-Gvern fil-Qasam ta' Wied Inċi Dan il-bajd jista' jinxtara mill-Għa mieri (Tel. Central 4942).

MAJJALI GĦALL-BEJG

Min jixtieq jixtri majjali nisa tar-raz Large White lesti għat-tagħmir għan jikkomunika mas-Suprintendent tal-Q sam tal-Gvern, l-Għammieri, il-Mars (Tel. Central 4942).

IRKANT TAL-BIEDJA

Nhar il-Hadd, l-1 ta' Marzu, fid-9 a.m., sejjer isir irkant importanti Qasam tal-Ghammieri, il-Marsa, li fih ik ħemm għall-bejgħ għadd ta' gnie żgħar, majjali nisa u rġiel, mogħoż bdabat Saanen bastardi.

Il-majjali huma ta' razza pura "La White", imlaqqmin u lesti kontra deni u l-irsilpa.

Ix-xerrejja jiħtiġilhom jaħsbu huma biex iġorru l-annimali li jixtru mingħ dewmien. Hlas mal-kunsinna.

FLIELES MILL-INGILTERRA

Fit-23 ta' Frar sejrin jaslu għadd flieles mill-Ingilterra tar-razez Rhode land Red, White Leghorns, Buff Rock Plymouth Rocks (Qambin). Dawk kol li jixtiequ jrawmu minn dawn ir-ra magħrufa bħala l-aktar bajjada huma n luba li jmorru jirreġistraw għalihom **Hanut tal-Biedja, Nru. 145, Triq S. K tofru, il-Belt,** (Tel. Valletta 3154), f hemm ukoll għall-bejgħ Mistura Burd ża għall-bexx tal-Patata, mediċini li j qu l-fniek mill-coccidiosis u mill-mu u kwalunkwe ħaġa oħra li hija meħti mill-biedja.

NITRAT NATURALI TAĊ-CHILI

"CHAMPION BRAND"

Huwa d-DEMEL li fih is-sustanzi kollha meħtieġa li għandu bżonn ir-raba'. Isaħħaħ il-pjanti. Ikattar l-uċuh. DEMEL li jista' jitferrex fuq wiċċ il-ħamrija u jagħmel ġid kbir mingħajr ma jintilef xejn mill-valur tiegħu.

Minn 98 sa 99 fil-mija pur u 100 fil-mija effiċjenti.

JINBIEGH KULLIMKIEN.

Aġenti: **ALEXANDER SANT, 870, Triq Irjali — Il-Hamrun.**

GHALL-BIEDJA U ĠONNA

Imqassijiet u għodod tal-Ġonna u tar-raba'; Pompi famużi tal-bexx; Mediċini kontra l-mard u dwied, nemel, buharrat, bumelliesa, bebbux u bugħarwien; Raffja u spag aħdar għar-rbit tal-pjanti u għat-tilqim; Marelli tal-ħajt għall-insib; Tikketti li ma jispiċċawx. Kull ma jinħtieġlek għall-ġnien jew raba' tinqeda mill-aħjar jekk tmur:—

MALTA SEEDS LTD.
VILLA CHELSEA,
16, Triq il-Knisja l-Qadima,
Birkirkara.

HANUT GHAR-RABA' u ĠONNA
FUQ IL-PARAPETT tat-Teatru Rjal,
South Street — Valletta,
(quddiem tal-bicycles).